

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs VIII. Vtrum in Christo fuerit prophetia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

multo magis cognouit ipsarum vocum significata: longe namq; maius est cordium cogitationes, antequam villo signo exprimantur, cognoscere, quam significata verborum eas exprimentium intelligere. *Secundum* est facultas vtendi linguis omnibus, quæ in organorum locutioni deseruiunt bona dispositione consistit, supposita linguarum notitia. Hanc autem in Christo fuisse perfectissimam ex eo constat, quod eius corpus ab ipso Deo sapientissimo pariter ac potentissimo fuit organizatum. *Tertium* est vltus ipsarum linguarum, quem S. D. hic ad 3. & in 2.2. qu. 76. art. 1. ad 3. ait non fuisse Christo necessariam: quia Christus (inquit) in vna sola gente Iudeorum voluit personaliter predicare, iuxta illud Matth. 15. Non sum missus, nisi ad oues, quæ perierunt domus Israel, & illud Apost. Rom. 15. Dico Christum Iesum ministrum fuisse circumcisionis: & ideo non oportuit, vt loqueretur pluribus linguis. Quæ tamen notitia (inquit) non frustra fuit in Christo, sicut nec inutiliter habet habitum, qui eo non vtitur, quædo non est opportunum. Vbi observa D. Thom. non negare absolute in Christo fuisse vsum doni linguarum: sed tantum asserere non fuisse necessarium ob dictam causam. Quare non est omnino improbabilis eorum sententia, qui dicunt linguarum dono nonnunquam in priuatis colloquiis ad salutem tamen eorum quibus cum loquebatur pertinentibus vsum fuisse: vt quando locutus cum Regulo vel Cananea, & forsitan etiam cum Pilato: In Aegypto vero, dum esset puer, si lingua illa Aegyptiaca vltus est, non fuit ex dono linguarum, quia tunc non loquebatur vt Doctor Evangelicæ veritatis, sed vt priuata persona, vt hic aduertit Val. puncto 5. Quod autem de Epistola Christi Domini ad Abagarum Regem Edessenorum Syriaca lingua conscripta referunt ex Euseb. Med. & Vasq. super hoc art. & Suar. disp. 21. sect. 2. satis mihi probabile est ob insignes authores, quos allegat Baronius in primo Tomo Anal. Ecclesiast. anno Christi 31. à capit. 51. vsque ad 55. Si tamen eam opinionem sequeremur, quæ nonnullis Patribus & Scholasticis probabilior visa est, nimirum gratiam linguarum in eo positam fuisse, vt euangelicæ veritatis Doctor in proprio loquens idiomate ab omnibus intelligeretur, ac si in propria cuiusque audientis lingua loqueretur, absque dubio asserendum esset, non solum gratiam hanc sed etiam eius vltum pluries Christum habuisse: eo namque in solemnitatibus Iudaicæ gentis prædicante, in quibus ad templum cum Iudæis Gentiles etiam plurimi ex Romanorum ministris, & alij ex finitimis regionibus confluxebant, probabile est à singulis verborum significata fuisse percepta; quamquam de hoc, sicut & de multis alijs à Christo patratjs miraculis ob causam soli Deo notam nihil meminerint Euangelistæ.

Tertio notandum est, animam Christi prout est instrumentum Verbi cui personaliter est vnita, habuisse virtutem instrumentalem ad omnes illas immutationes miraculosas faciendas, quæ sunt ordinabiles ad finem Incarnationis, qui est instaurare omnia siue quæ in Cælis siue quæ in terris sunt, vt ait S. D. infra quæst. 13. art. 2. & ideo extenditur ad omnes effectus causabiles per gratias gratis datas; nec tamen ea posita istæ superfluent, quia virtus illa vniuersalior est; cum extendatur etiam ad iustificationem, & ad omnem aliam mutationem ordinabilem ad finem redemptionis, etiam si non sit miraculosa; gratiæ vero gratis datæ, tam singulæ quam omnes simul sumptæ obiectum habent magis contractum, scilicet miracula ad fidei confirmationem ordinata. Constat autem potestates, seu virtutes specie distingui per Naz. in D. Thom. 3. partem.

A ordinem ad obiecta sua formalia; Cum itaque prædicta virtus & gratiæ gratis datæ diuersa respiciant obiecta formaliter sumpta, necesse est has ab illa formaliter esse distinctas. Nullum autem inconueniens est, eandem miraculi substantiam à Christo Domino per diuersa principia & sub diuersa ratione causari, sicut etiam per diuersas scientias cognoscit idem obiectum sub diuersa ratione; & diuersorum idiomatum notitiam habuit sub diuersa ratione per scientiam beatam & per infusam & per gratiam linguarum. Non placet autem doctrina Valentis in dicto loco dictæ virtutem illam instrumentalem physicam esse: potentiam autem harum gratiarum esse moralem: nam per has gratias Sancti quandoque physice miracula faciunt; ergo multo magis Christus.

Valentia dictum reuocatur.

Quarto notandum est, non omnes sed aliquas tantum ex his gratijs esse habitus infusos, & in anima permanentes: quosdam autem ex gratuita tantum Dei motione secundum singulos actus dependere: Nam donum sapientiæ, scientiæ & fidei habitus quidam sunt; gratia vero miraculorum influxus quidam est diuinæ virtutis inuocata miraculum operantis, aut etiam vim homini vt instrumento ad opus miraculosum largientis: donum autem prophetiæ motio diuina est & inspiratio ad præcognoscenda ac prænuncianda futura; & quæ longe distant ab hominum cognitione. Et quia gratiæ gratis datæ eiusdem erant rationis in Christo, & in alijs quibus à Deo donatæ sunt; ideo eundem essendi modum habebant in Christo, sicut & in alijs, quædam scilicet ad modum habitus & quædam etiā vt diuinæ virtutis ac largitatis influxus: sicut enim Christus scientiam habuit beatam, infusam & acquisitam, & dona etiam intellectualia, vt omnia cognosceret omni modo cognitionis eius perfectioni congruentis, & præter potentiam animæ instrumentalem ad vniuersa miracula, & mutationes fini redemptionis deseruiantes extensam: habuit etiam gratias miraculorum & sanitatum, vt s. gratis istis sub earum propria & specifica ratione perficeretur: ita dicendum est ipsum vnāquamque gratiam secundum modum illi proprium & connaturalem habuisse: ac proinde quosdam ad modum habitus & quosdam ad modum influxus absque vltio habitu à Deo recepit; quicquid dicat Suar. in fine disp. 21.

Quinto Videnda sunt, quæ scribit Caiet. & post eum Medina circa resp. ad primum argumentum de plenitudine & diuisione gratiarum in Christo.

Postremo lege, si placet ea quæ notat Caiet. circa antecedens; & consequentiā enthymematis, quo probatur in textu conclusio.

ARTICVLVS VIII.

Vtrum in Christo fuerit prophetia.

Ad octauum sic proceditur. Viderur, quod in Christo non fuerit Prophetia. Prophetia enim importat quædam obscuram, & imperfectam notitiam secundum illud Num. 12. Si quis fuerit inter vos Propheta Domini, per somnium, aut in visione loquar ad eum. Sed Christus habuit plenam & apertam notitiam multo magis, quam Moyses, Ioan. 4. l. 6. de quo ibi subditur, quod palam, & non per anigmata videt Deum. Non ergo in Christo debet poni Prophetia. Præterea: Sicut fides est eorum, quæ non videntur, & spes eorum, quæ non habentur, ita Prophetia est eorum, quæ non sunt præsentia, sed distant: nam Prophetæ dicuntur quasi procul stans. Sed in Christo non ponitur fides, nec spes vt supra dictum est. Ergo Prophetia etiam non debet poni in Christo.

Gg 2 Præterea

2. 2. q. 174.
art. 4.

Præterea: Propheta est inferioris ordinis quam Angelus: unde, & de Moysē, qui fuit supremus Prophetarum (ut in secunda parte dictum) dicitur Act. 7. quod locutus est cum Angelo in solitudine. Sed Christus non est minoratus ab Angelis secundum noticiam animæ, sed solum secundum corporis passionem, ut habetur Hebr. 2. Ergo videtur, quod Christus non fuit Propheta.

Sed contra est, quod de eo prædicitur Deuter. 8. Prophetam suscitabit vobis Deus de fratribus vestris. Et ipse de se dicit Matih. 13. & Ioan. 4. Non est Propheta sine honore, nisi in patria sua.

Cap. 18.
tom. 6.

R. spondeo dicendum, quod Propheta dicitur quasi proculfans, vel procul videns: in quantum scilicet cognoscit, & loquitur ea, quæ sunt procul ab hominum sensibus: sicut etiam Augustinus dicit 16 contra Faustum. Est autem considerandum, quod non potest dici aliquis propheta ex hoc, quod cognoscit, & annunciat ea, quæ sunt alius procul, cum quis ipse non est. Et hoc manifestum est secundum locum, & secundum tempus: si enim aliquis in Gallia existens, cognosceret, & annuntiaret aliis in Gallia existentibus ea, quæ tunc in Syria agerentur, propheticum esset: sicut Eliasus ad Giezi dixit, 4 Reg. 5. quomodo vir descenderat curru, & occurreret ei. Si vero aliquis in Syria existens, ea quæ sunt ibi, annuntiaret, non esset propheticum. Et illud apparet secundum tempus. Prophetici enim fuit, quod Isaias pronuntiavit, quod Cyrus Rex Persarum templum Dei esset reedificaturus, ut patet Isa. 44. Non autem fuit propheticum quod Esdras hoc scripsit, cuius tempore factum est. Si igitur Deus, aut Angeli, vel etiam Beati cognoscunt, & annuntiant ea, quæ sunt procul à nostra notitia, hoc non perinet ad prophetiam: quia in nullo nostrum statum attingunt, Christus autem ante passionem nostrum statum attingebat: in quantum non solum erat comprehensor, sed etiam viator. Et ideo propheticum erat, quod ea, quæ erant procul ab aliorum viatorum notitia, & cognoscebat, & annuntiabat. Et hac ratione dicitur in eo fuisse prophetia.

D. 1063.
D. 1066.

Ad primum ergo dicendum, quod per illa verba non ostenditur esse de ratione prophetia ænigmatica cognitio, quæ scilicet est per somnium, & in visione: sed ostenditur comparatio aliorum Prophetarum, qui per somnium, & in visione perceperunt divina, ad Moysē, qui palam, & non per ænigmata Deum vidit, qui propheta est dictus: secundum illud Deuter. 34. Non surrexit vltra Propheta in Israel, sicut Moyses. Potest tamen dici, quod etsi Christus habuit plenam, & apertam noticiam, quantum ad partem intellectus: habuit tamen in parte imaginatiua quasdam similitudines, in quibus etiam poterat speculari divina: in quantum non solum erat comprehensor, sed etiam viator.

Ad secundum dicendum, quod fides est eorum, quæ non videntur ab ipso credente, & similiter spes est eorum, quæ non habentur ab ipso sperante: sed prophetia est eorum, quæ sunt procul à communi hominum sensu, cum quibus propheta conuersatur, & communicat in statu via. Et ideo fides, & spes repugnant perfectioni beatitudinis Christi: non autem prophetia.

Ad tertium dicendum, quod Angelus cum sit comprehensor, est supra prophetam, qui est purus viator: non autem supra Christum, qui fuit simul viator, & comprehensor.

Sensus quasi.

Quid sit prophetia & quorū modis dicatur propheta, declarant vberime Med. & Valsq. super hoc articulo, & Valentia q. 22. puncto 5. & S. D. in 2. 2. q. 171. per plures articulos: hic autem ea de nomine & ratione prophetæ ac prophetiæ tradit, quæ præsentividentur instituto necessaria.

Forma Textus.

CONCLVS. est: in Christo fuit prophetia. Probat, quia Propheta dicitur quasi proculfans vel procul videns, in quantum scilicet cognoscit &

A loquitur ea, quæ sunt procul à sensibus hominū, cum quibus ipse est & communicat in eodem statu: at Christus ante passionem nobiscum erat & nostrum statum attingebat, & ea quæ erant procul ab aliorum viatorum notitia cognoscebat & annuntiabat; ergo in eo fuit prophetia. Maior quo ad primam partem patet ex Aug. lib. 16. contra Faustum: quo ad secundam vero partem videlicet cum quibus ipse est, probatur ex differentia secundum locum & secundum tempus, ut patet in textu: Tertia vero pars, videlicet: & communicat in eodem statu, probatur; quia Deus aut Angeli vel etiam beati cognoscunt ea, quæ sunt procul à nostra notitia, hoc tamen non pertinet ad prophetiam; quia in nullo nostrum statum attingunt. Minor vero probatur; quia Christus non solum erat viator sed etiam comprehensor.

Controuersia Vnica.

De veritate & sensu conclusionis. An scilicet proprie fuerit in Christo prophetia, & quæ sit eius ratio & essendi modus.

TERTVL. lib. 4. contra Marcionem, cap. 22. num. 33. Satis aperte significat Christum non vere ac proprie fuisse prophetam; sed secundum vulgiantum opinionem: ait enim Deum à principio prædixisse populo, ut audiret Christum sub nomine prophetæ; quoniam propheta existimandus erat à populo. Quam opinionem sequitur; ac pro posse tuetur Alph. Tostatus in cap. 11. Num. quest. 64.

Sed conclusio D. Thom. communis est Sanctorum Patrum, & scholasticorum sententia; in qua tamen explicanda non conueniunt: Nam Caietanus ait, Christum ut viatorem dupliciter dici posse prophetam: Vno modo sumendo particulam illam, ut viator, quatenus denominat conditionem tam cognitionis quam cognoscentis; quia scilicet prophetia conueniebat Christo viatori ratione cognitionis spectantis ad viam, siue hæc cognitio sit in intellectu siue in imaginatiua: Alio modo sumendo eandem particulam, ut viator, prout solum denotat cognoscentis conditionem ita ut Christus ideo fuerit propheta: quia cognitione aliqua creata, etiam si esset clara visio, cognouit ea quæ sunt aliis occulta; quia illa erat cognitio viatoris; quamuis non in quantum erat viator illi conueniret, ita ut visio beatifica ratio esset Christum in esse prophetæ constituens, non absolute sumpta, sed ut in ipso existens statum etiam habente viatoris. Quam sententiam sequuntur Med. Valsq. & Aluar. dicens in Christo prophetiam fuisse non per modum transeuntis; sed permanentem propter coniunctionem humanitatis ad Verbum; quod etiam affirmat Medina.

Suarez disp. 21. tria dicit. Primum est; Cognitionem propheticam in anima Christi re ipsa non fuisse distinctam à cognitione supernaturali, quæ per visionem beatam vel per se infusam de diuinis rebus habuit. Secundum est; Cognitionem scientiæ infusæ animæ Christi posse satis accommodatè denominationem prophetiæ recipere; sed tamen etiam visionem beatam coniunctam statui viatoris sufficere ad rationem prophetiæ. Tertium est: Donum prophetiæ fuisse in Christo permanentem; ita ut ad nutum voluntatis suæ posset illo uti: & in hoc reliquos prophetas multum superasse.

Alij viri doctissimi docent præter scientiam beatam & infusam in Christo ponendam esse specialem gratiam prophetiæ distinctam ab illis; & in Christo fuisse lumen propheticum per modum transe-

transcuntis distinctum ab omni alio lumine cognitionem causante.

Resolutio.
Decem enim
interantur
prophetæ
significatio-
nes, & pro-
datur sex
ex eis Chri-
sto formaliter,
& proprie conue-
nire, septi-
mam autem
virtualiter
& eminenter.

Sciendum est primo vocem prophetæ ac prophetiæ esse nomen æquiuocum ex iis, quæ dicuntur ad vnum. Cuius decem possunt assignari significationes: Prima & præcipua est illa, quam S. D. ex Augustino refert & declarat in textu, cui consonat ipsa nominis etymologia: dicitur enim propheta quasi procul fans vel procul videns; quatenus scilicet ex diuina inspiratione ea cognoscit & loquitur, quæ secundum tempus vel locum sunt procul à sensibus hominū cum quibus ipse est & in eodem statu communicat. Secundo dicitur propheta, quicumque diuinæ mentis & voluntatis arcana cognoscit & nuntiat; quo modo Abraham Gen. 20. dictus est propheta. Tercio dicitur propheta, qui secreta cordium aut humanarum actionum Deo reuelante cognoscit; quo sensu Samaritana Ioan. 4. Christum prophetam appellauit. Quarto dicuntur prophetæ, qui diuini Spiritus afflatu & reuelatione homines ad pietatem instituunt explicantes eis religionis mysteria & scripturarum loca difficilia: de quo genere prophetarum loquitur Apostolus prima Corinth. 12. dicens: Qui prophetat, hominibus loquitur ad edificationem, & exhortationem, & consolationem. De quibus etiam loquitur ad Ephes. 1. Quinto dicebantur prophetæ, qui diuino afflatu hymnos in Dei laudem & gloriam concinebant, licetque populum ad pietatem prouocabant: de quibus loquitur sacer textus primi Reg. 10. & 19. Vbi narrat obuium factum fuisse Sauli chorum prophetarum, &c. Sexto vocantur etiam in diuina scriptura prophetæ, qui diuinas laudes sine afflatu speciali decantant: de quibus agit 1. Paralip. 15. & 25 & 1. Corinth. 11. cum dicitur: omnis vir orans, aut prophetans velato capite, &c. Septimo dicuntur prophetæ qui libros canonicos dictante Spiritu S. conscribunt: & ideo secunda Petri primo dicitur: habentes propheticum sermonem, id est sacram scripturam. Et Hieronym. in prologo galeato libros Iosue & Ruth appellat prophetales, licet sint historici, & de rebus quæ temporibus illis erant hominibus manifestæ. Octauo nonnunquam etiam hoc nomine vocantur pseudoprophete: de quibus Zach. ultimo dicitur: In die illa confitentur propheta, unusquisque ex visione sua cum prophetauerint, nec operientur pallio sacco, ut mentiuntur: Nono dicitur in scripturis idem nomen de iis, qui malo Spiritu afflati quædam insolentius loquebantur: unde primi Reg. 18. dicitur: Inuasi spiritus Domini malus Saul, & prophetabat in medio domus. Et hinc ultimo videtur extensum ad Poetas, quos antiqui furore quodam actos sua carmina decantasse crediderunt: & ideo Apostolus ad Tit. 1. Epimenidem poetam vocat prophetam Cretensium.

Ex quibus significationibus sex primæ formaliter & proprie Christo conueniunt. Septima vero virtualiter & eminenter; & de prima quidem patet: quia manifestauit absentia secundum locum quando Ioan. primo dixit Natanaeli: Cum esses sub sicca vidi te, & secundum tempus, cum destructionem Hierusalem & signa & effectum prædixit vniuersalis futuri iudicii Matth. 24. & 25. & Luc. 21. & suam prodictionem, passionem, mortem, & resurrectionem ac Petri negationem Matth. 26. & Lucæ 22. Secundam autem in Christo fuisse pater Matth. 5. 6. & 7. Vbi multa diuinæ mentis & voluntatis, & scripturarum arcana populo nuntiavit: quod etiam egregie præstavit post ultimam cænam Ioan. 13. 14. 15. 16. & 17. & ubique fere in Euangelis. Terciam vero Christum habuisse patet Matth. 12. Vbi dicitur Christus vidisse Phariseorum cogitationes, quod sæpe contigisse narratur

Naz. in D. Thom. 3. partem.

in Euangelis. Et Ioan. 4. secreta peccata Samaritanæ detexit. Quartam etiam prophetiæ significationem Christo conuenire constat ex locis allegatis pro secundo modo prophetiæ. Quintam & octauam significationem, siue modum in Christo fuisse docet Euangelium Matth. 26. narrans, Christum cum discipulis suis hymno dicto exisse in montem Oliueti. Septimam denique prophetiæ significationem saltem virtualiter ac eminenter Christo conuenire patet ex eo, quod ea quæ in libris noui testamenti de Christi vita, miraculis & doctrina continentur, ipso docente, illuminante & inspirante, ac fortasse iubente scripta sunt. Cū enim Dominus Lucæ 21. discipulos ad prædicationis constantiam exhortans ait. Ponite in cordibus vestris non præmeditari, quemadmodum respondeatis: Ego enim dabo vobis os, & sapientiam, cui non poterunt resistere, & contradicere omnes aduersarii vestri: intelligitur etiam eisdem, ut euangelicæ veritatis scriptoribus sufficientem noticiam ad ea recte scribenda, quæ vera sunt, inspirasse: alioquin eorum sapientiæ in scriptis traditæ resisti veluti falsæ aut non sufficienter expressæ potuisset.

Fuisse autem Christum proprie prophetam testatur ipse de se ipso Lucæ 4. Vbi prophetam se nominans, præcipuis etiam ac veris & proprie dictis prophetis se comparat. s. Eliæ & Eliseo, ut etiam notant August. Tract. 15. in Ioan. & Hieronymus in Matth. 23. Præcipua veritatis huius probatio sumitur ex illo diuinæ scripturæ testimonio, quod S. D. allegat in argumento, sed contra: videlicet Deuter. 18. Vbi sic de Christo prædicitur: Prophetam suscitabit Deus de fratribus vestris. Quem locum exponunt Petrus & Stephanus de Christo. Act. 3. & 7. & sancti Patres communiter, quos hic referunt Suarez & Vasquez; apud quos etiam lege, si placet, alias probationes.

Secundo considerandum est, Christi domini prophetiam ad triplicem posse cognitionem pertinere: potest enim primo non absurde dici, cognitionem Christi propheticam non esse realiter à visionem beatam distinctam sed ratione tantum; quia nimirum visionis obiectum est essentia Dei: prophetiæ vero obiectum sunt res creatæ in essentia visæ, quatenus ab eis procul sunt, quibus annunciantur, licet ipsi Christo annunciantis sint proximæ. Nam ut hic aduertit Caietanus, omnis cognitio rerum quæ procul sunt ab hominum sensibus, etiam si sit clara visio, dummodo sit in viatore, potest esse prophetica; & ita Christus quamuis secundum hunc dicendi modum sit prophetata ratione cognitionis comprehensivæ; non tamen est propheta, ut comprehensor sed ut viator; quia Christus propheta est ratione comprehensionis, non absolute aut in quocunque sed quatenus comprehensio hæc est in viatore. Et hic dicendi modus magnum habet fundamentum in doctrina D. Thom. qui in hoc art. beatorum noticiam, qua cognoscunt & annunciat nobis ea, quæ procul sunt à notitia nostra, ideo negat ad prophetiam pertinere; quia in nullo nostrum statum attingunt; igitur si visioni beatificæ status viæ coniungeretur, ea cognitio rationem hoc ipso induceret prophetiæ. Quod etiam perspicue docet in 2. 2. quæst. 17. art. 5. ad 1. ubi sic loquitur: Visio illa Moysi fuit raptim, & per modum passionis; non autem permanens per modum beatitudinis: unde adhuc videns erat procul: propter hoc talis visio habuit rationem prophetiæ. Vbi propria ratio seu conditio necessaria, ut visio illa Moysi esset prophetia, dicitur fuisse quod videns esset procul: constat autem omnem viatorem, ut sic, procul esse à Patria, igitur si visioni beatificæ sit annexus status viatoris, erit illa

Gg 3 visio

visio non solum beatitudo, sed etiam prophetia. A

Secundo dici potest cognitionem Christi prophetiam esse realiter eandem cum ea cognitione, quam habet anima Christi per species infusas, quatenus ea respicit, quæ procul sunt à sensibus hominum: & huic sensui fauet primo responsio D. Thom. secunda ad 1. argumentum: Vbi ait dici posse, quod licet Christus quo ad partem intellectiuam habuerit plenam & apertam notitiam, quasdam tamen in parte inaginatua similitudines habuisse: in quibus etiam poterat speculati diuina, in quantum non solum erat comprehensor; sed etiam viator. Quæ loquendi forma non obscure significat, cognitionem illam in Christo fuisse prophetiam, quam habuit per species infusas; quoniam, ut ait S. D. *infra quest. 11. art. 2.* hac uti poterat conuertendo se ad phantasmata & sic in eis diuina speculati. Hoc ipso namque, quod intelligens conuertitur ad phantasmata, dicitur ea quæ intelligit in eis speculati: & ideo dixit Philosophus in 3. de Anima, necesse esse intelligentem phantasmata speculati; quia si necesse est intelligentem ad phantasmata se conuertere, quæ comparantur ad animam intellectuam, sicut colores ad visum, ut ibidem ait Aristot. & hic est vnus gradus prophetiæ intellectualis, quæ est omnium perfectissima, ut probat S. D. in 2.2. quæst. 174. art. 2. quo tamen gradu perfectior est ille, qui futurorum habet notitiam in essentia Dei.

Tertio dici potest, prophetiam in Christo fuisse per modum passionis siue impressionis transeuntis, sicut lumen est in aere, quo modo S. D. 2.2. quæst. 171. art. 1. docet lumen propheticum fuisse in intellectibus prophetarum: hoc etiam modo valde probabile est, in Christo fuisse prophetiam cognitionem: primo; quia sic proprius & formalis saluatur sensus scripturarum asserentium, Christum fuisse prophetam. Secundo; quia sic verificatur in Christo fuisse gratias omnes gratis datas secundum proprias & vniuocæ sumptas earum rationes. Tertius enim hic modus, qui prophetis omnibus est communis, vnam secundum analogiam tantum cum cæteris communem habet rationem. Tertio; quia modus hic prophetiæ cognitionis Christo non repugnat, neque ratione beatificæ visionis, neque ut est Deus homo: neque ut est simul viator & comprehensor; quia neque maiorem cognitionem, neque superioris ordinis perfectionem excludit.

Fides, &
prophetia
differentia.

Ad cuius euidentiam notandum est, differentiam esse inter fidem & prophetiam, quod fides includit imperfectionem ex parte subiecti; quia dicit priuationem claritatis ex parte subiecti respectu rei creditæ: atque ideo non solum non tribuit claritatem creditæ veritatis; sed etiam illi repugnat in eodem subiecto, ita ut per nullum lumen in eo subiecto simul esse possit. Prophetia vero non ex parte subiecti, sed ex parte medijs cognitionis imperfectionem includit; eo quod ex se non afferat claritatem manifestando propter quid veritatis reuelatæ; nec tamen excludit illam: sicut medium probabile, quamuis non efficiat euidentiam conclusionis, non tamen eam excludit à subiecto, quod potest eam simul habere per medium demonstratiuum. Quemadmodum ergo simul esse possunt in eodem subiecto duæ cognitiones de eadem re: altera per medium probabile: & altera per medium demonstratiuum: ita respectu eiusdem reuelatæ veritatis simul esse possunt in eodem subiecto cognitio prophetica & visio beatifica, si conditionem seu statum annexum habeat viatoris, ut supra declarauimus.

PRIMA CONCL. In Christo fuit vere ac proprie prophetia. Hæc patet ex dictis.

Conclusio
nes dedu-
cia: & pro-
bata.

SECUNDA CONCL. In Christo fuit prophetia secundum cognitionem seu visionem intellectualem cum rerum similitudinibus in phantasia: in quibus etiam poterat speculati diuina. Hæc habetur ex responsione S. D. ad 1. argumentum, & patet ex dictis & ex doctrina D. Tho. in 2.2. quæst. 174. art. 2.

TERTIA CONCL. Probabile est in Christo præter dictum modum prophetiæ fuisse etiam alium, qui est per lumen propheticum influxum per modum passionis siue impressionis transeuntis. Hæc patet ex dictis.

CONTRA primam concl. sunt argumenta, quæ afferunt hic & soluit S. D. & quæ referunt & soluit Med. Vasq. & Aluar. super hoc art. & Suar. disp. 21. sect. 1. Contra eandem conclus. produci possunt hæc argumenta. Primum; quia Ioann. Baptista ob excellentiam suæ cognitionis non fuit propheta sed plusquam propheta, ut dicitur Matth. 11. sed cognitio Christi fuit excellentior; ergo non fuit propheta, sed plusquam propheta. Resp. falsum esse antecedens: Nam Luca primo pater eius Zacharias vocauit eum prophetam dicens: Tu puer propheta altissimi vocaberis: & Matth. 11. Christus Dominus affirmat eum fuisse prophetam, ut notat ibi glossa interlinearis: Dicitur autem plusquam propheta; primo; quia Christum demonstrauit præterentem, quem cæteri prophetae prænuunciauerunt futurum, ut exponunt Hieronymus Matth. 11. & Ephes. 3. Hilarius can. 11. in Matth. August. lib. 2. contra litteras Iuliani cap. 37. & tract. 4. in Ioan. & Greg. Hom. 6. in Euangelia. Secundo; quia baptizauit Christum, quod nulli alij quantumuis excellenti prophetae concessum est, ut ait Hieronymus locis allegatis, & q. 1. ad Algasiam. Tertio; quia alij prophetauerunt de illo; ita Chrysost. Hom. 38. in Matth. Quarto; quia ab eodem fuit Angelo prænuunciatus, à quo Christus; & factus propheta & præcursor Domini, antequam ex utero nasceretur, ut ait Ambrosius lib. 4. de fide cap. 4. Chrysost. Hom. 37. operis imperfecti. Bernardus in serm. de Nati. S. Ioannis Baptista, & Ilidorus in lib. de vita Sanctorum noui testament.

Argumenta
ta & solu-
tiones.

Obi. 1. cons.
4. concl.

Solut.

Secundum est: Beatitudo excludit prophetiam sed Christus semper fuit beatus; ergo nunquam fuit propheta. Maior probatur ex Apostol. 1. Cor. 13. dicente, prophetias in beatitudine euacuari; quia, cum venerit, quod perfectum est, euacuabitur, quod ex parte est, scilicet prophetia, de qua dicitur ibi ex parte prophetamus. Secundo probatur: quia 2. Petri 1. prophetia vocatur lumen obscurum, & caliginosum durans vsque ad lumen Patriæ: sed Christus non habuit lumen obscurum; sed lumen Patriæ clarissimum; ergo. Tertio probatur: quia 1. Corinth. 13. charitas vocatur via cæteris excellentior, quia manet in beatitudine; at si prophetia simul esse posset cum beatitudine, non esset hæc excellentia propria charitatis; ergo. Confirmatur: quia S. Thom. de ver. q. 20. art. 6. ait, Christum per prophetiam non cognouisse cogitationes cordis aut futura; quia prophetia est imperfecta participatio visionis beatæ respectu rerum prophetatarum, quæ participatio non videtur in Christo fuisse; cum in eo fuerit visio perfectissima. Respondetur Maiorem esse veram de beatitudine existente in eo, qui totaliter est comprehensor; falsam autem de eo, qui secundum mentem quidem est comprehensor; secundum corpus autem est viator; iuxta priorem sensum procedit prima probatio ex auth. Apost. ad Cor. Ad secundam ex Epist. Petri dico, prophetiam vocari lucernam lucentem in cali-

Conf.

Solut.

caliginoso loco: quia illuminat eos, qui non sunt totaliter comprehensores, & datur ad utilitatem eorum, qui in hac vita ambulant cum obscuritate fidei. Ad tertiam probationem dico, proprium esse charitatis manere cum beatitudine animæ & corporis: prophetia vero quamvis simul esse possit cum animæ beatitudine: non tamen simul manere potest cum perfecta seu totali patriæ beatitudine. Ad confirmat. dico D. Tho. ibi negare in Christo prophetiam cognitionem respectu futurorum contingentium, & cogitationum cordis, quo ad imperfectionem visioni beatificæ repugnantem, quam imperfectione non habuit prophetia Christi: non enim de ratione prophetiæ est obscuritas, ut ante diximus. Secundo dico, D. Tho. ibi negare Christum prædicta per solam prophetiam cognovisse: quoniam ea videbat etiam scientia beata.

Tertium est: Christus per scientiam beatam & infusam habuit evidentiam omnium veritatum, quo ad propter quid earum: ergo non habuit prophetiam. Antecedens patet ex sequentibus questionibus de scientia animæ Christi. Consequentia vero probatur: quoniam, ut ait S. D. in 2. 2. q. 174. a. 2. ad 3. prophetia importat aliquam obscuritatem: sed hanc non importat quantum ad quia est, neque quo ad hoc, quod à Deo revelatur: ergo quo ad propter quid rei revelatæ: obscuritas autem & evidentia simul esse non possunt, sicut nec de eadem veritate simul esse possunt fides & scientia. Resp. nullam esse consequ. quoniam, ut supra diximus prophetia importat obscuritatem ex parte medii, non autem ex parte subiecti: & ideo potest quis de eadem veritate habere evidentiam per unum medium, & obscuritatem per aliud, ut videre est in eo, qui eandem conclusionem cognoscit per medium demonstrativum, & per medium probabile.

quod quanto aliquod receptivum propinquius est causæ influenti, tanto abundantius recipit. Et ideo anima Christi, quæ propinquius coniungitur Deo inter omnes creaturas rationales, maximam recipit influentiam gratiæ eius. Secundo ex comparatione eius ad effectum. Sic enim recipiebat anima Christi gratiam, ut ex ea quodam modo transfunderetur in alios. Et ideo oportuit, quod haberet maximam gratiam: sicut ignis, qui est causa caloris in omnibus calidis, est maxime calidus. Similiter etiam quantum ad virtutem gratiæ plene habuit gratiam: quia habuit eam ad omnes operationes, vel effectus gratiæ. Et hoc ideo, quia conferebatur ei gratia tanquam quidam universali principio in genere habentium gratiam. Virtus autem primi principij alicuius generis universaliter se extendit ad omnes effectus illius generis: sicut sol, qui est universalis causa generationis (ut Dio. dicit. 4. cap. de Divin. nom.) eius virtus se extendit ad omnia, quæ sub generatione cadunt. Et sic secunda plenitudo gratiæ extenditur in Christo, in quantum se extendit eius gratia ad omnes gratiæ effectus, qui sunt virtutes, & dona, & alia huiusmodi.

Ad primum ergo dicendum, quod fides, & spes nominant effectus gratiæ in quodam defectu, qui est ex parte recipientis gratiam, in quantum scilicet, fides est de non visis, & spes de non habitis. Unde non oportet, quod in Christo, qui est actor gratiæ, fuerint defectus, quos important fides, & spes: sed quicquid est perfectionis in fide, & spe, in Christo est multo perfectius. Sicut in igne non sunt omnes modi caloris defectivi ex defectu subiecti sed quicquid pertinet ad perfectionem caloris.

Ad secundum dicendum, quod ad gratiam operantem per se pertinet facere iustum: sed quod iustum faciat ex impio, hoc accidit ei ex parte subiecti, in quo peccatum invenitur. Anima Christi igitur iustificata est per gratiam operantem, in quantum per eam facta est iusta, & sancta à principio suæ conceptionis, non quod ante fuerit peccatrix, aut etiam non iusta.

Ad tertium dicendum, quod plenitudo gratiæ attribuitur animæ Christi secundum capacitatem creature: non autem per comparationem ad plenitudinem infinitam bonitatis divinæ.

ARTICULVS IX.

Verum in Christo fuerit plenitudo gratiæ.

Sensus quæstioni.

QUI DVOCES ille plenitudo gratiæ significant, declarat S. D. in text. & Valq. disp. 45. cap. 2. & sermo est de plenitudine simpliciter: & non tantum in genere aliquo, ut hic advertit Caiet. & de plenitudine in ordine ad potentiam Dei non absolutam sed ordinariam.

Forma Textus.

PRÆMISSA distinctione respondetur quæstio duabus conclusionibus.

Distinctio est: Plenitudo dupliciter potest attendi: Vno modo, quantum ad quantitatem intensivam: Alio modo secundum virtutem. Probatur primo hæc distinctio: quia plene dicitur haberi id quod perfecte & totaliter habetur: at totalitas & perfectio attendi potest secundum prædicta duo: ergo etiam plenitudo. Deinde declaratur quo ad primum membrum exemplo albedinis: quo ad secundum vero exemplo vitæ, ut patet in textu.

PRIMA CONCL. est: In Christo fuit plenitudo gratiæ secundum quantitatem eius intensivam. Probatur: quia Christus gratiam habuit in summo secundum perfectissimum modum, quo haberi potest; ergo. Antec. probatur dupliciter. Primo ex propinquitate animæ Christi ad causam gratiæ: quia quanto aliquod receptivum propinquius est causæ influenti, tanto abundantius recipit: sed anima Christi inter omnes creaturas propinquius coniungitur Deo gratiæ influenti: ergo maximam recipit influentiam gratiæ eius. Secundo ex comparatione

Gg 4 eius

ad conf.

Obi. 3.

Solut.

Inf. a. 10 & 11. c. 3. d. 13. q. 1. a. 2. qu. 1. d. 15. q. 1. a. 2. ad 3. & op. 3. c. 211. Et op. 60. cap. 3. p. 2. q. 110. art. 4. ad 1. Ar. 3. & 4. p. 2. art. 9. III. a. 2.

Ad nonum sic proceditur. Videtur, quod non fuerit in Christo gratiæ plenitudo. A gratia enim derivantur virtutes, ut in Secunda parte dictum est. Sed in Christo non fuerunt omnes virtutes: non enim fuit in eo fides, neque spes: ut ostensum. Ergo in Christo non fuit gratiæ plenitudo.

Præterea: Sicut patet ex his, quæ in secunda parte dicta sunt, gratia dividitur in operantem, & cooperantem. Operans autem gratia dicitur, per quam iustificatur impius. Quod quidem non habuit locum in Christo, qui nunquam subiicit alicui peccato. Ergo in Christo non fuit plenitudo gratiæ.

Præterea: Lac. 1. dicitur. Omne datum optimum, & omne donum perfectum, de sursum est descendens à Patre luminum. Sed, quod descendit, habetur particulariter, & non plene. Ergo nulla creatura, nec etiam anima Christi potest habere plenitudinem donorum gratiæ.

Sed contra est, quod dicitur Ioan. 1. Vidimus eum plenum gratiæ, & veritatis.

Respondeo dicendum, quod plene dicitur haberi, quod perfecte, & totaliter habetur: totalitas autem, & perfectio potest attendi dupliciter. Vno modo quantum ad quantitatem eius intensivam: puta si dicam aliquem plene habere albedinem, si habeat eam, quantumcunque nata est haberi. Alio modo secundum virtutem: puta si aliquis dicatur plene habere vitam: quia habet eam secundum omnes effectus, vel opera vitæ, & sic habet plene vitam homo, non autem brutum animal, vel planta. Vtroque autem modo Christus habuit gratiæ plenitudinem. Primo quidem, quia habuit eam in summo secundum perfectissimum modum, quo haberi potest. Et hoc quidem apparet, primo ex propinquitate animæ Christi ad causam gratiæ: dictum est enim,

Art. 1. huius quæst.